

Aan

Het fractievoorzittersoverleg/presidium/seniorenconvent van:
Noord-Holland
Utrecht
Zuid-Holland
Flevoland

Kopie aan:

De statengriffiers van de vier randstedelijke provincies

Uw contactpersoon

P.A.J.M. Kreuwel

CZ/JZ

Doorkiesnummer +31235144622

kreuwelp@noord-holland.nl

22 maart 2016

1|7

Betreft: bestuursmodel Randstedelijke Rekenkamer

Memo

Inleiding

In december 2014 hebben de vier staten van de randstedelijke provincies in de marge van de besluitvorming over de herbenoeming van de bestuurder-directeur van de randstedelijke rekenkamer besloten een onderzoek te laten uitvoeren naar het bestuursmodel van de rekenkamer. Dit heeft geresulteerd in het rapport 'Directeur of College, Advies over het bestuursmodel van de randstedelijke rekenkamer' van Berenschot (bijlage 1). Naar aanleiding van dat rapport is in het najaar 2015 door de fractievoorzitters van de vier deelnemende provincies een werkgroep ingesteld om een advies voor te bereiden aan de vier staten over de aanbevelingen uit genoemd rapport.

De werkgroep heeft nader onderzoek gedaan naar de consequenties van de verschillende bestuursmodellen voor de relatie met de vier Staten, voor de interne organisatie en voor het benodigde budget. De werkgroep is tot de conclusie gekomen dat er (op dit moment) geen draagvlak binnen de provincies is voor een onafhankelijk college van bestuur, noch voor een onafhankelijk 'toezichtsorgaan' (vergelijk raad van toezicht). Bekeken is daarom in hoeverre met een plaatsvervangend bestuurder en eventueel nog een (aparte) klankbordgroep vanuit de vier Staten tegemoet gekomen kan worden aan de door Berenschot

gesignaleerde knelpunten (onduidelijk werkgeverschap, afhankelijkheid van één persoon, klankbord en reflectie op bestuurlijk niveau afwezig, kwetsbaarheid met betrekking tot de continuïteit en kwetsbaarheid van de relatie tussen de vier Staten onderling en tussen de vier Staten en de rekenkamer).

Hieronder treft u het advies van de werkgroep aan met een toelichting daarop.

Voorstel:

Aan het fractievoorzittersoverleg/presidium/seniorenconvent wordt voorgesteld:

- Kennis te nemen van het advies en de toelichting van de werkgroep bestuursmodel Randstedelijke Rekenkamer en de aanbevelingen van de werkgroep over te nemen;
- De Statengriffiers van de vier provincies de opdracht te geven voor het opstellen van gelijklopende Statenvoorstellen voor de wijzigingen in de gemeenschappelijke regeling, de Rechtspositieregeling en de verordening Programmaraad en deze voor het zomerreces 2016 ter besluitvorming aan de vier Provinciale Staten voor te leggen.

Advies van de werkgroep bestuursmodel Rekenkamer

1. Het verdient aanbeveling een plaatsvervangend bestuurder te benoemen voor 0,2 fte. Deze plaatsvervangend bestuurder vervult een aantal bestuurderstaken naast de bestuurder-directeur en vervangt de bestuurder-directeur bij langdurige afwezigheid. De plaatsvervangend bestuurder vervult tevens een werkgeversrol richting de bestuurder-directeur.

2. Het verdient aanbeveling om een delegatie van vier leden uit de Programmaraad (vertegenwoordigers vanuit de vier provincies) de aanvullende taak te geven om, indien daar aanleiding toe is, een gecoördineerde discussie te voeren over algemene bestuurlijke en/of financiële aangelegenheden en gecoördineerde besluitvorming daarover in de vier Staten te bevorderen.

3. De aanbevelingen leiden ertoe dat de wettelijke regelingen als volgt moeten worden aangepast:

- a. De artikelen over de werkgeverscommissie in de Gemeenschappelijke Regeling en in de Rechtspositieregeling worden geschrapt;
- b. De artikelen over de Programmaraad in de Gemeenschappelijke Regeling en in de Verordening programmaraad worden aangevuld. Er wordt een nieuwe taak toegevoegd, te weten het voeren van een gecoördineerde discussie over algemene bestuurlijke en/of financiële aangelegenheden en het bevorderen van gecoördineerde besluitvorming hierover;

- c. In de Gemeenschappelijke Regeling worden regels opgenomen over de (onkosten)vergoeding en het tijdsbeslag van de plaatsvervangend bestuurder. De bestaande artikelen over de plaatsvervangend bestuurder dienen te worden aangepast.

4. Na besluitvorming in de vier staten over het bovenstaande dient gestart te worden met het werven en benoemen van een plaatsvervangend bestuurder. De benoeming van de huidige plaatsvervangend bestuurder dient te worden beëindigd.

5. Het is wenselijk om de rol van de plaatsvervangend bestuurder ten opzichte van die van de bestuurder-directeur en de rol van de Programmaraad na een periode van twee jaar na de benoeming van de plaatsvervangend bestuurder te evalueren om te bezien of met deze maatregelen voldoende tegemoet is gekomen aan de door Berenschot gesignaleerde knelpunten.

Toelichting op het advies

1. Benoemen plaatsvervangend bestuurder

Algemeen

In de Provinciewet is bepaald dat als de rekenkamer uit één lid bestaat, Provinciale Staten in ieder geval een plaatsvervangend lid benoemen. Zo is verzekerd dat de rekenkamer kan blijven functioneren als het lid op non-actief is gesteld of om andere redenen niet in staat is zijn functie te vervullen. Voor plaatsvervangende leden gelden dezelfde bepalingen als voor gewone leden (de artikelen 79a tot en met 79k Provinciewet):

- benoemingstermijn van zes jaar;
- dezelfde ontslaggronden (limitatief in de Provinciewet opgesomd);
- dezelfde onverenigbare functies (waaronder die van ambtenaar, door of vanwege het provinciebestuur aangesteld of daaraan ondergeschikt);
- de vergoeding voor de werkzaamheden en de onkostenvergoeding worden bij verordening van Provinciale Staten geregeld.

Taken en werkzaamheden plaatsvervangend bestuurder

De bestuurder-directeur vervult volgens het functieprofiel de volgende taken (met daarachter globaal genomen de tijdsbesteding in percentages uitgedrukt, de gegevens zijn verstrekt door de Randstedelijke rekenkamer):

1. Inventariseert onderzoeksvorstellen, ontwikkelt het onderzoeksprogramma, legt dit voor advies voor aan de programmaraad en stelt het onderzoeksprogramma vast (10%)
2. Beheert professionele relaties met PS, GS en andere provinciale organen en te onderzoeken instellingen (10%)
3. Draagt zorg voor de uitvoering van het onderzoeksprogramma, monitort lopende onderzoeken en stelt afgeronde onderzoeken vast (25%)
4. Zorgt voor kwalitatieve, hoogwaardige en onafhankelijke onderzoeken, evaluaties en toetsingen van beleid en staat garant voor kwaliteit en onafhankelijkheid (10%)
5. Presenteert resultaten, conclusies en aanbevelingen (10%)
6. Is manager van een apparaat hoogwaardige onderzoekers (20%)
7. Is het gezicht van de rekenkamer naar buiten (externe representatie) (5%)
8. Werkt aan het verwerven van een gezaghebbende positie voor de rekenkamer (5%)
9. Bouwt professionele relaties op met provinciale (controle) instanties, accountants, andere rekenkamers en ombudsfuncties (5%).

Voor vrijwel alle taakvelden geldt dat er zowel een bestuurderscomponent is als een directeurscomponent. Het is de bedoeling dat de plaatsvervangend bestuurder alleen bestuurstaken gaat vervullen (geen uitvoerende taken). Op basis van het bovenstaande zou de plaatsvervangend bestuurder hoofdzakelijk op de taakvelden 2 en 5 ingezet kunnen worden. Verder is het aan te bevelen dat de plaatsvervangend bestuurder ook werkgeverstaken krijgt. Het voordeel van het beleggen van werkgeverstaken bij de plaatsvervangend bestuurder is dat daarmee de onafhankelijke positie van de rekenkamer beter geborgd is. De plaatsvervangend bestuurder zou informatie over het functioneren van de bestuurder-directeur kunnen betrekken bij de vier Provinciale Staten, bij het personeel van de rekenkamer en bij (een delegatie uit) de programmaraad.

Tijdsbeslag en vergoeding

In het rapport Berenschot wordt geadviseerd een plaatsvervangend bestuurder van 0,4 fte aan te trekken. De bestuurder-directeur had eerder voorgesteld om een plaatsvervangend bestuurder aan te trekken voor 0,1 fte. Dat lijkt echter te weinig om echt feeling te krijgen met de organisatie, met de vier staten en met het werk van de randstedelijke rekenkamer. Het voorstel van Berenschot (0,4 fte) leidt echter weer tot een topzware organisatie ('terug bij af'). Voorgesteld wordt om een plaatsvervangend bestuurder te werven voor 0,2 fte (ongeveer 320 uur per jaar). De plaatsvervangend bestuurder verricht geen managementtaken ten aanzien van de medewerkers van het ondersteuningsbureau (taakveld 6).

Criteria bij de benoeming

- onmiddellijke/flexibele beschikbaarheid (niet iemand met een vaste baan);
- ervaring als bestuurder van een rekenkamer en relevante (onderzoeks)expertise;
- is in staat op te treden als klankbord voor de directeur en een werkgeversrol te vervullen;
- er moet een klik zijn met de bestuurder-directeur.

Rechtspositie plaatsvervangend bestuurder

De bestuurder-directeur is aangesteld op basis van de Regeling rechtspositie lid/directeur Randstedelijke Rekenkamer. Deze regeling is geheel toegeschreven op de functie van directeur/bestuurder en kan niet (zonder meer) van toepassing worden verklaard op een plaatsvervangend bestuurder. In de gemeenschappelijke regeling dienen regels opgenomen te worden over de vergoeding van de plaatsvervangend bestuurder:

- Hoogte van bezoldiging kan op niveau schaal 17 worden vastgesteld (vergelijkbaar met bezoldiging bestuurder-directeur), uit te betalen naar rato van het aantal uren waarvoor de aanstelling geldt (of op 20% van het maximum van salarisschaal 17, vergelijk Noordelijke Rekenkamer) (NB: de werkzaamheden zullen niet gelijkmatig over het jaar verdeeld zijn.)
- Voor de vergoeding van reis- en verblijfskosten kan worden aangesloten bij de regelingen die de provincie Flevoland kent.

Werkgeversrol

In de gemeenschappelijke regeling is een bepaling opgenomen over de werkgeverscommissie. Geconstateerd is dat het niet wenselijk is dat deze werkgeverscommissie uit Statenleden bestaat gelet op de vereiste onafhankelijkheid van de rekenkamer. Voorgesteld wordt dat de plaatsvervangend bestuurder hierin een rol gaat vervullen zodat de regeling over de werkgeverscommissie in de gemeenschappelijke regeling kan worden geschrapt. De plaatsvervangend bestuurder kan jaarlijks functioneringsgesprekken voeren met de bestuurder-directeur, aan de hand van zijn eigen bevindingen, input vanuit de vier Provinciale Staten, de Programmaraad (of een delegatie daaruit) en de medewerkers van de rekenkamer. Verder kan de plaatsvervangend bestuurder dienen als klankbord/sparringpartner voor de bestuurder-directeur.

2. Uitbreiden taken Programmaraad

In het rapport van Berenschot wordt geconcludeerd dat er een slechte samenwerking is tussen de rekenkamer en de provincies én tussen de provincies onderling. Het gaat daarbij niet om de dagelijkse

werkzaamheden maar meer om algemene bestuurlijke en financiële aangelegenheden. Er is geen duidelijk orgaan om deze inzichten te delen. Er is geen gecoördineerde besluitvorming richting de rekenkamer. Berenschot meent dat de Programmaraad hierin een rol zou kunnen vervullen, zoals dat bij de Noordelijke Rekenkamer het geval is. Deze taken zijn niet tegenstrijdig aan de adviestaken van de raad over het onderzoeksprogramma. Bovendien zijn alle provincies met drie leden vertegenwoordigd in de Programmaraad.

De Programmaraad heeft volgens de huidige gemeenschappelijke regeling als taak de deelnemers gevraagd en ongevraagd van advies te dienen over de uit te voeren en uitgevoerde onderzoeken van de rekenkamer. Hieraan zou toegevoegd kunnen worden dat de Programmaraad uit haar midden een groep van vier Statenleden samenstelt dat tot taak heeft een, indien daartoe aanleiding is, gecoördineerde discussie te voeren over algemene bestuurlijke en financiële aangelegenheden en een gecoördineerde besluitvorming daarover te bevorderen. Verder zou hierin opgenomen kunnen worden dat deze groep van Statenleden de plaatsvervangend bestuurder van input voorziet over het functioneren van de bestuurder-directeur.

3. Aanpassing wettelijke regelingen

De bepalingen over de plaatsvervangend bestuurder, de werkgeverscommissie en de Programmaraad in de Gemeenschappelijke Regeling moeten worden aangepast. De bepalingen over de werkgeverscommissie in de Rechtspositieregeling dienen te worden geschrapt. De verordening Programmaraad dient te worden aangepast in verband met een uitbreiding van de taken van de Programmaraad. Na besluitvorming in de vier presidia/fractievoorzittersoverleggen zal een voordracht worden opgesteld en aan de vier Staten worden voorgelegd.

4. Werven plaatsvervangend bestuurder en beëindigen benoeming huidige plaatsvervanger

Zodra de besluitvorming in de vier Provinciale Staten is afgerond kan gestart worden met de werving en benoeming van een plaatsvervangend bestuurder. Denkbaar is dat daarvoor opnieuw een werkgroep wordt ingesteld. Het ligt voor de hand om de Programmaraad een adviserende rol te geven met betrekking tot de op te stellen profielschets, zoals dat ook op grond van de Verordening Programmaraad het geval is bij de benoeming van de bestuurder-directeur.

De benoeming van de huidige plaatsvervangend bestuurder moet worden beëindigd. De heer Molenaar is op 11 januari 2012 herbenoemd voor een periode van zes jaar. Hij was tot 2016 directielid (en aangesteld als ambtenaar bij de provincie Flevoland). Hij is nu

gedetacheerd en heeft geen inhoudelijke banden meer met de rekenkamer.